

Türkiye’de Lojistik Ön Lisans Eğitimi Programları Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Education Of Logistics Programs In Turkey And The Problems & Solution Offers

Öğr. Gör. Dr. Cihan ÇETİNKAYA *

Özet

Küreselleşmenin, bilgi teknolojilerindeki hızlı gelişimin ve beraberinde yoğun rekabetin giderek arttığı günümüzde, “tüketici tatmini” ve “tüketici odaklı işletme” anlayışı daha da önem kazanmaktadır. Tüketici, artık ürünün sadece temel işlevlere sahip olması ile tatmin olmamakta, ürünü “en kaliteli, en ucuz ve en çabuk” şekilde talep etmektedir. Lojistik, bu üçlü talebin yerine getirilmesindeki en önemli unsurlardan biridir.

Üniversitelerdeki lojistik programlarının amacı; bu programa katılacak olan öğrencilere, lojistiğin temel kavramlarını, sorunlarını anlatmak ve bu konulardaki çözüm yöntemlerini öğretmek; taşımacılık, stoklama, ulaştırma gibi lojistik konulara bilimsel açıdan bakabilen ve problem çözme tekniklerini bilen sektöre yararlı olacak bireylerin yetiştirmelerini sağlamaktır.

Bu çalışmada, Türkiye’deki lojistik programlarının mevcut durumu ile sorunları ve çözüm önerileri irdelenmiştir. Programdan mezun olan öğrencilere uygulanan anket sonuçları değerlendirilerek; adayların lojistik programını tercih sebepleri, aldıkları eğitimden duydukları memnuniyet ve mezuniyet sonrasında sahip oldukları meslekler ile ilgili genel çıkarımlar yapılmıştır. Ek olarak, lojistik programından mezun olan öğrencilerin istihdam sağlaması amacıyla ne gibi çalışmalar yapılması gerektiği araştırılmış ve çeşitli öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Meslek Yüksekokulu, Lojistik Programı, Lojistik

* Abant İzzet Baysal Üniversitesi Yeniçağa Yaşar Çelik Meslek Yüksekokulu Lojistik Programı
cihancetinkaya@ibu.edu.tr

Abstract

Because of globalization, rapid development in information technology and increasing fierce competitions; “consumer satisfaction” and “customer-oriented business” approach is gaining more and more importance today. Consumers are not satisfied with the basic functionality of the products, “the highest quality, cheapest and fastest” way is required too. Logistics is one of the most important elements to complete this trio.

The purpose of logistics programs is to teach the basic concepts of logistics, to explain the problem and solution methods on these issues; to raise individuals that can be useful to the sector by exploring transportation, storage, transport logistics from a scientific perspective and to teach problem-solving techniques.

In this study; the current status, problems and solutions of logistics programs in Turkey were discussed. The questionnaires applied to students who graduate from the program were evaluated; general assumptions were made about “students’ reasons to choose the logistics program, satisfaction with the training they received and the jobs they get after graduation”. In addition, various proposals have been submitted in order to provide employment to the students who graduated from the logistics program.

Key Words: Vocational High School, Logistics Program, Logistics

1. GİRİŞ

Lojistik kelimesinin ilk olarak silahlı kuvvetlerde “malzeme ve personelin taşıma, tedarik, bakım ve yenilenmesi” şeklinde askeri bir fonksiyonu tanımlamak amacı ile kullanıldığı bilinmektedir. Askeri anlamda lojistik, “muharip unsurlara strateji ve taktiğine uygun ve gerekli olan ikmal maddeleri ile hizmet desteğini sağlamak için yapılan faaliyetler” anlamına gelmektedir. Bu kapsamda “orduların erzak ve mühimmat desteğinin düşünülerek hareket ettirilmesi sanatı” olarak öngörülmektedir (Tanyaş, 2003).

Küreselleşmenin, bilgi teknolojilerindeki hızlı gelişimin ve beraberinde yoğun rekabetin giderek arttığı günümüzde, “tüketici tatmini” ve “tüketici odaklı işletme” anlayışı daha da önem kazanmaktadır. Tüketici, artık ürünün sadece temel işlevlere sahip olması ile tatmin olmamakta, ürünü “en kaliteli, en ucuz ve en çabuk” şekilde talep etmektedir. Lojistik, bu üçlü talebin yerine getirilmesindeki en önemli unsurlardan biridir.

Lojistiğin günümüzde kabul gören en geçerli tanımı, Lojistik Yönetim Konseyi (The Council of Logistics Management-CLM), yeni adı ile Tedarik Zinciri Yönetimi Profesyonelleri (Supply Chain Management Professionals-CSCMP) tarafından yapılmıştır. Bu tanıma göre lojistik; “Müşteri isteklerini karşılamak üzere, hammaddenin başlangıç noktasından, ürünün tüketildiği son noktaya kadar olan ürünlerin, hizmetlerin ve bilgi akışının, en etkin ve verimli bir şekilde her iki yöne

doğru hareketinin ve depolanmasının planlandığı, uygulandığı ve kontrol edildiği tedarik zinciri süreci aşaması” olarak tanımlanmaktadır (CSCMP, 2006).

2. LOJİSTİĞİN ARTAN ÖNEMİ

Hiçbir iş süreci lojistiğin karmaşıklığını ve coğrafi uzunluğunu içermemektedir. Lojistik; dünyanın her tarafında, günün yirmi dört saati, haftanın yedi günü, yılın elli iki haftası, ürün ve hizmetlerin ihtiyaç duydukları anda hazır bulunmalarını konu edinir. Lojistik olmadan; pazarlama, üretim ve uluslararası ticarete başarılı olmak zordur. Gelişmiş endüstriyel toplumlarda lojistik yeterlilik büyük önem taşır; tüketiciler satın aldıkları ürünleri, söz verildiği gibi teslim edilmesini bekler (Bowersox vd., 2002: 31).

Dünyadaki benzer uygulamalara paralel biçimde hizmetleri çeşitlendiren ve uzmanlaştıran Türkiye’de yerleşik lojistik sektörü, 2000 yılının başına geldiğinde, emekleme devresini geride bırakarak, yerli ve uluslararası şirketlerde işbirliğine giden, yurtdışı bürolar açan hizmetlerinin kalitesini sürekli artıran, dinamik bir sektör haline gelmiştir (UTİKAD, 2006).

Mevcut üretim ve ticaret işletmelerinin hepsinde lojistik faaliyetlerin yer alması ve bu faaliyet alanlarının rekabette daha etkin bir duruma gelmesi, uluslararası şirketlerle rekabet edebilecek güce ulaşmış şirketlerin sayısının giderek artması, ekonomik canlanma, ülkemizin coğrafi konumu nedeniyle küresel çapta faaliyet gösteren lojistik şirketlerini ülkemize çekmesi sektörün büyüme nedenleri arasında gösterilebilir.

3. LOJİSTİK ÖN LİSANS EĞİTİMİ VE İSTİHDAM

Mesleki ve Teknik Eğitimin yükseköğretim kademesindeki en önemli kurumu olan Meslek Yüksekokulları (MYO), “Belirli mesleklere yönelik ara insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan dört yarıyıllık eğitim öğretim sürdüren bir yükseköğretim kurumudur” şeklinde tanımlanmıştır. İki yıllık MYO lar, sanayinin ihtiyacı olan ara eleman (Tekniker) ihtiyacını karşılamaya yönelik olarak kurulmuşlardır (2547 Yasa, 2011)

Üniversitelerdeki lojistik programlarının amacı; bu programa katılacak olan öğrencilere, lojistiğin temel kavramlarını, sorunlarını anlatmak ve bu konulardaki çözüm yöntemlerini öğretmek; taşımacılık, stoklama, ulaştırma gibi lojistik konularına, bilimsel açıdan bakabilen ve problem çözme tekniklerini bilen sektöre yararlı olacak bireylerin yetişmelerini sağlamaktır.

Lojistik programının hedefleri; temel lojistik kavram ve sorunlarına ilişkin bilgileri tarihsel ve sistematik çerçevede edinmiş olan, lojistik alanındaki ulusal ve uluslararası araştırmaları, yeni yönelimleri ve tartışmaları izleyen, alanında edindiği bilgileri ilgili alanlardaki sorunları yorumlamada ve bu sorunlara çözüm öne-

rileri getirmede kullanabilen, bireysel çalışmalar ve ekip çalışmaları yapma yoluyla sorumluluk alabilen, özenli, yaratıcı ve eleştirel düşünme becerilerine sahip olan, yenilikçi düşüncelere açık, değerler konusunda bilinçli, çağın sorunlarını görebilen ve tartışabilen; bu sorunlar çerçevesinde çözümler üreten; inisiyatif sahibi, ülkenin ve dünyanın geleceği konusunda sorumluluk alabilen, düşüncesini doğru, açık ve anlaşılır bir anlatımla sözlü ve yazılı olarak aktarabilen, etik değer bilgisine sahip, insan haklarını koruma ve geliştirme bilinci taşıyan lojistikçiler yetiştirmektedir.

Lojistik programını bitiren adaylar; üretim hammadde ve malzeme planlama ve maliyet analizi, iç satın alma, ithalat, depolama ve ambar, paketleme-yükleme-sevkiyat yönetimi ve planlaması, iç satış/ihracat operasyon, müşteri ilişkileri yönetimi, tedarikçi ilişkileri yönetimi, nakliye ve dağıtım planlama ve kontrol, uluslararası deniz, hava ve kara lojistik şirketleri, aracı taşıyıcı şirketler ve bir şirketteki tüm lojistik faaliyetlerinin pazarlama, satış, üretim, finans ve bilgi teknolojileri olmak üzere tüm diğer birimlerle koordinasyonunu gerektiren her türlü alanda istihdam edilebilmektedir.

Tüm bu açılardan bakıldığında Lojistik alanında nitelikli personel ihtiyacı çok daha önemli bir hale gelmiştir. Bu bölümlerin amacı bu ihtiyaca cevap verecek vasıflı çalışanların yetişmesini sağlamaktır. Bölümden mezun olmaya hak kazanarak mezun olan öğrenciler, eğitimleri esnasında staj yapma olanaklarını buldukları lojistik sektöründe faaliyet gösteren tüm firmalarda ara ve vasıflı eleman olarak iş hayatına kolaylıkla geçiş yapabilmektedirler.

4. DİKEY GEÇİŞ YAPILABİLEN BÖLÜMLER

Lojistik ön lisans diploması veren 2 yıllık meslek yüksekokulu mezunları ya da ön lisans diploması veren 2 yıllık meslek yüksekokullarından mezun olabilecek durumda olan adaylar, belirli şartları yerine getirdikleri takdirde, mezunu oldukları üniversitenin veya diğer üniversitelerin, alanlarıyla ilgili 4 yıllık programlarına ÖSYM tarafından yapılan "Dikey Geçiş Sınavı"nı (DGS) kazanmak koşuluyla geçiş yapabilir ve o bölümün lisans diplomasını alabilirler.

Lojistik ön lisans eğitim programlarından;

- Havacılık İşletmeciliği
- İşletme
- Lojistik Yönetimi
- Sivil Hava Ulaştırma İşletmeciliği
- Ulaştırma ve Lojistik
- Uluslararası Finans

- Uluslararası Finans ve Bankacılık
- Uluslararası Lojistik
- Uluslararası Lojistik ve Taşımacılık
- Uluslararası Lojistik Yönetimi
- Uluslararası Ticaret
- Uluslararası Ticaret ve Lojistik
- Uluslararası Ticaret ve Lojistik Yönetimi bölümlerine dikey geçiş yapılabilir-
mektedir.

5. LOJİSTİK ÖN LİSANS PROGRAMLARININ MEVCUT DURUMLARI

Türkiye'de 108 devlet üniversitesi, 73 vakıf üniversitesi ve 8 vakıf MYO'ları bulunmaktadır. Bu üniversiteler içerisinde örgün eğitim yapan 42 devlet üniversitesi ile 20 vakıf üniversitesinde Lojistik Programı bulunmaktadır. Toplam 42 üniversitede ise ikinci öğretim Lojistik Programı bulunmaktadır.

Tablo 1. Örgün Öğretim Yapan Lojistik Programlarının Mevcut Durumları (ÖSYM, 2013)

Sıra No	Üniversite adı	Öğrenci Kontenjanı	Yerleşen Öğrenci	Yerleşme Oranı (%)
1	Başkent	20	20	100
2	Ardahan	40	40	100
3	Artvin Çoruh	40	40	100
4	Adnan Menderes	60	60	100
5	Balıkesir	40	40	100
6	Bitlis Eren	45	45	100
7	Abant İzzet Baysal	35	35	100
8	Mehmet Akif Ersoy	60	60	100
9	Uludağ	30	30	100
10	Çanakkale Ön Sekiz Mart	130	130	100
11	Pamukkale	60	60	100
12	Düzce	35	35	100
13	Trakya	135	135	100
14	Erzincan	50	50	100
15	Atatürk	40	39	98
16	Anadolu	30	30	100

17	Gaziantep	100	100	100
18	Gümüşhane	90	44	49
19	Hakkari	30	13	43
20	Mustafa Kemal	205	168	82
21	İğdır	40	22	55
22	Süleyman Demirel	175	175	100
23	Beykent	70	70	100
24	Beykoz Lojistik Meslek Yüksek Okulu	230	180	78
25	Fatih	40	8	20
26	Haliç	45	28	62
27	İstanbul Arel	64	58	91
28	İstanbul Aydın	129	97	75
29	İstanbul Bilgi	30	30	100
30	İstanbul Gelişim	60	54	90
31	İstanbul Kavram Myo	45	16	36
32	İstanbul Kültür	83	68	82
33	İstanbul Ticaret	65	57	88
34	Kadir Has	40	32	80
35	Nişantaşı	60	48	80
36	Okan	40	22	55
37	Üsküdar	30	28	93
38	Yıldız Teknik	40	40	100
39	Gediz	60	52	87
40	Yaşar	40	40	100
41	Kahramanmaraş Sütçü İmam	40	40	100
42	Karamanoğlu Mehmet Bey	40	40	100
43	Kafkas	50	36	72
44	Kastamonu	40	40	100
45	Erciyes	30	30	100
46	Kocaeli	50	50	100
47	Selçuk	180	180	100
48	Dumlupınar	420	393	94
49	Celal Bayar	60	60	100

50	Mersin	50	50	100
51	Toros	60	32	53
52	Muğla Sıtkı Koçman	40	40	100
53	Nevşehir	50	47	94
54	Sakarya	40	40	100
55	Ondokuz Mayıs	55	55	100
56	Sinop	30	30	100
57	Şırnak	40	13	33
58	Namık Kemal	115	115	100
59	Gaziosmanpaşa	50	38	76
60	Avrasya	50	6	12
61	Uşak	100	97	97
62	Bülent Ecevit	50	50	100
	Toplam	4301	3781	88

Örgün eğitim veren üniversitelerin meslek yüksekokullarında bulunan Lojistik Programlarına toplam 4301 öğrenci kontenjanı verilmiş ve 3781 öğrenci bu programlara yerleşmiştir. Toplamda öğrenci kontenjanlarına göre öğrenci yerleşme oranı % 88’dir. (Tablo 1)

Türkiye’de örgün eğitim veren Lojistik Programlarının öğrenci kontenjanlarına bakıldığında en fazla sayının Dumlupınar Üniversitesinde (Tavşanlı, Şaphane, Simav, Hisarcık, Gediz, Domaniç ve Kütahya Sosyal Bilimler MYO 420 kontenjan) olduğu görülmektedir. Bu üniversiteyi Beykoz Lojistik MYO izlemektedir. Kontenjan ve doluluk oranları incelendiğinde Avrasya Üniversitesi’nin (%12) en düşük orana sahip olduğu görülmektedir.

2013 ÖSYM üniversitelere göre kontenjan ve yerleşen sayıları incelendiğinde meslek yüksekokullarına 311619 öğrenci kontenjanı verilmiş ve 251763 öğrenci meslek yüksekokullarına yerleşmiştir. Kontenjanlara göre yerleşme oranı %80 olmuştur. Bu bilgiler doğrultusunda Lojistik Programlarına yerleşen öğrenci sayısı (%86) Türkiye genel ortalamasının üzerindedir. Lojistiğin artan önemi, programların tercih edilmesinde de kendini göstermektedir.

Tablo 2. İkinci Öğretim Yapan Lojistik Programlarının Mevcut Durumları(ÖS-YM, 2013)

Sıra No	Üniversite adı	Öğrenci Kontenjanı	Yerleşen Öğrenci	Yerleşme Oranı (%)
1	Ardahan	40	1	3
2	Artvin Çoruh	40	37	93
3	Adnan Menderes	60	60	100
4	Balıkesir	40	40	100
5	Bitlis Eren	45	7	16
6	Mehmet Akif Ersoy	60	27	45
7	Uludağ	30	30	100
8	Çanakkale On Sekiz Mart	130	112	86
9	Pamukkale	60	48	80
10	Düzce	35	35	100
11	Trakya	175	141	81
12	Erzincan	50	30	60
13	Gaziantep	50	38	76
14	Gümüşhane	90	12	13
15	Mustafa Kemal	155	65	42
16	Süleyman Demirel	135	91	67
17	Beykent	70	39	56
18	Beykoz Lojistik Meslek Yüksek Okulu	110	57	52
19	İstanbul Arel	54	23	43
20	İstanbul Aydın	80	68	85
21	İstanbul Gelişim	50	24	48
22	İstanbul Kavram MYO	30	4	13
23	İstanbul Kültür	50	29	58
24	Nişantaşı	50	22	44
25	Okan	20	13	65
26	Üsküdar	30	15	50
27	Kahramanmaraş Sütçü İmam	40	29	73
28	Karamanoğlu Mehmetbey	40	11	28
29	Kafkas	50	2	4
30	Kastamonu	40	8	20

31	Selçuk Üniversitesi	100	100	100
32	Dumlupınar	420	168	40
33	Celal Bayar	60	60	100
34	Nevşehir	50	10	20
35	Sakarya	40	40	100
36	Ondokuz Mayıs	55	55	100
37	Sinop	30	15	50
38	Şırnak	40	1	3
39	Namık Kemal	115	114	99
40	Avrasya	40	4	10
41	Uşak	50	2	4
42	Bülent Ecevit	50	49	98
	Toplam	2959	1736	59

İkinci öğretim veren üniversitelerin Lojistik Programlarında toplam 2959 öğrenci kontenjanı verilmiş ve 1736 öğrenci yerleşmiştir. Öğrenci yerleşme oranı ise %58,6 olmuştur.(Tablo 2)

İkinci öğretim veren üniversitelere bakıldığında ise en fazla bölüm öğrenci kontenjanının yine Dumlupınar Üniversitesinde olduğu görülmektedir. Bu üniversiteyi sırasıyla Trakya ve Mustafa Kemal Üniversitesi izlemektedir. Yerleşen öğrenci ve yerleşme oranlarına bakıldığında ise genellikle örgün eğitim veren üniversitelerin ikinci öğretim veren üniversitelere oranla daha fazla öğrenci yerleştiği görülmektedir. (Tablo 1 ve 2). Kontenjan ve doluluk oranları incelendiğinde Ardahan Üniversitesi ile Şırnak Üniversitesi'nin (%3) en düşük oranlara sahip olduğu görülmektedir. İkinci öğretimdeki yerleşme oranının düşük seviyede olması hem il merkezlerinden uzak MYO'larda bu programların açılmış olması hem de harç paralarının fazla olmasıdır.

6. ANKET UYGULAMASI VE GENEL DEĞERLENDİRMELER

Bu bölümde; öğrencilerin lojistik programını tercih sebepleri, aldıkları eğitim ve program tercihlerinden duydukları memnuniyet ile mezuniyet sonrasında sahip oldukları meslekler ile ilgili değerlendirme yapabilmek amacıyla, mezun öğrencilere uygulanan anket soru/cevapları incelenmiştir. Lojistik programlarından mezun toplam 82 öğrenciye uygulanan anket neticesinde;

Lojistik programından mezun olan öğrencilerin cinsiyet dağılımı;

ÖĞRENCİ CİNSİYETİ	YÜZDE
KIZ	37 45%
ERKEK	45 55%
TOPLAM	82

Lojistik programından mezun olan 82 öğrenciden 37 si kız (%45), 45 i ise erkektir (%55).

Öğrencilerin lojistik programını seçmeden önce araştırma yapma oranlarının dağılımı;

OKUL ÖNCESİ ARAŞTIRMA DURUMU	YÜZDE
Araştırma yaptım	34 41%
Araştırma yapmadım	28 34%
Araştırmaya ihtiyaç duymadım	20 25%

Lojistik programını tercih etmeden önce program ile ilgili araştırma yapıp yapmadığı konusunda sorulan soruya, programdan mezun toplam 82 öğrenciden 34 ü Araştırma yaptığı (%41), 28 i Araştırma yapmadığı (%34), 20 si ise Araştırmaya ihtiyaç duymadığı (%25) yönünde cevap vermiştir.

Öğrencilerin lojistik programını tercih sebeplerinin dağılımı;

LOJİSTİK PROGRAMI TERCİH SEBEPLERİ	YÜZDE
Maddi imkanlarının iyi olması	35 43%
İş sahasının geniş olması	25 31%
İlgi duyma	16 20%
Diğer	6 6%

Lojistik programını tercih sebepleri konusunda sorulan soruya, programdan mezun toplam 82 öğrenciden 35 i Maddi imkânların iyi olması (%41), 25 i İş sahasının geniş olması (%34), 16 sı İlgi duyma (%20) ve 6 sı ise (%6) Diğer sebepler şeklinde cevap vermiştir.

Öğrencilerin lojistik programını seçmiş olmaktan dolayı duyduğu memnuniyet,

LOJİSTİK PROGRAMINDAN DUYULAN MEMNUNİYET	YÜZDE
İsteyerek yazdım memnunum	53 65%
İstemeyerek yazdım memnunum	13 20%
İsteyerek yazdım memnun değilim	11 13%
İstemeyerek yazdım memnun değilim	5 2%

Lojistik programını seçmiş olmaktan duydukları memnuniyet konusunda sorulan soruya, programdan mezun toplam 82 öğrenciden 53 ü İsteyerek yazdım memnunum (%65), 13 ü İstemeyerek yazdım memnunum (%20), 11 i İsteyerek

yazdım memnun değilim (%13) ve 5 i ise İstemeyerek yazdım memnun değilim (%2) şeklinde cevap vermiştir.

Bölüm derslerinin mesleki alandaki yeterliliği;

BÖLÜM DERSLERİNİN MESLEKİ ALANDAKİ DURUMU	YÜZDE	
Yeterli	56	68%
Kısmen yeterli	23	28%
Yetersiz	3	4%

Alınan derslerin öğrencilerin meslek hayatlarında kendilerine faydalı ve yeterli olup olmadığı konusunda sorulan soruya, programdan mezun toplam 82 öğrenciden 56 Yeterli (%68), 23 ü Kısmen yeterli (%28) ve 3 ü ise Yetersiz (%4) şeklinde cevap vermiştir.

Mezun olmadan önce yapılan stajın meslek hayatına ve mesleki eğitime katkısı;

STAJIN MESLEK HAYATINA KATKI DURUMU	YÜZDE	
Katkısı var	62	76%
Kısmen katkısı var	20	24%
Katkısı yok	0	0%

Stajın öğrencilerin meslek hayatlarında kendilerine faydalı olup olmadığı konusunda sorulan soruya, programdan mezun toplam 82 öğrenciden 62 si Katkısı var (%76), 20 si Kısmen katkısı var (%24) şeklinde cevap vermiştir.

Program mezunlarının lisans eğitimine devam durumları;

LİSANS EĞİTİMİNE DEVAM DURUMU	YÜZDE	
Devam ediyor	2	2%
Devam etmiyor	80	98%

Program mezunlarının ön lisans eğitiminin bitimini müteakip lisans eğitimine devam edip etmedikleri konusundaki soruya programdan mezun toplam 82 öğrenciden 80 i Devam etmiyor (%98), 2 si Devam ediyor (%2) şeklinde cevap vermiştir.

Program mezunlarının çalışıp çalışmama durumu;

MEZUNLARIN ÇALIŞMA DURUMU	YÜZDE	
Çalışıyor	77	94%
Çalışmıyor	5	6%

Program mezunlarının çalışıp çalışmadıkları konusundaki soruya programdan mezun toplam 82 öğrenciden 77 si Çalışıyor (%94), 5 i Çalışmıyor (%6) şeklinde cevap vermiştir.

Çalışan program mezunlarının lojistik sektöründe bir işte çalışıp çalışmama durumu;

LOJİSTİK SEKTÖRÜNDE ÇALIŞMA DURUMU	YÜZDE	
Çalışıyor	42	55%
Çalışmıyor	35	45%

Program mezunlarının lojistik sektöründe bir işte çalışıp çalışmadıkları konusundaki soruya programdan mezun ve çalışan toplam 77 öğrenciden 42 si Çalışıyor (%55), 35 i Çalışmıyor (%45) şeklinde cevap vermiştir.

Lojistik programı mezunlarının aldığı ücret aralıklarının belirlenmesi;

MEZUNLARIN MAAŞ DURUMU	YÜZDE	
0-500	0	
501-750	2	3%
751-1000	10	13%
1001-1250	54	70%
1251-1500	8	10%
1500 ve üzeri	3	4%

Program mezunlarının çalıştıkları işlerde aldıkları ücret aralıkları konusundaki soruya programdan mezun ve çalışan toplam 77 öğrenciden 54 ü 1001-1250 (%70), 10 u 751-1000 (%13), 8 i 1251-1500 (%10), 3 ü 1500 ve üzeri (%4) ve 2 si 501-750 (%3) şeklinde cevap vermiştir.

Anket sonuçları incelendiğinde; lojistik programı öğrencilerinin genellikle tercih yapmadan önce program ile ilgili araştırma yaptıkları, lojistik programını “Maddi imkânları” ve “Geniş iş sahası” gibi sebeplerle tercih ettikleri, genellikle isteyerek bu programı seçtikleri ve seçimlerinden memnun oldukları, bölüm derslerinin mesleki anlamda yeterli olduğu, mezun olmadan önce yaptıkları stajın meslek hayatlarında onlara katkı sağladığı, lisans eğitimine neredeyse hiçbir mezunun devam etmediği, program mezunlarının hemen hemen hepsinin meslek sahibi olduğu fakat bu sayının yarısının lojistik sektöründe yer aldığı ve genellikle 1000-1250 TL arasında maaş ile işe başladıkları görülmektedir.

7. SONUÇ VE ÖNERİLER

Lojistik programları endüstriye dayalı sektörlerle nitelikli ara eleman yetiştirmektedir. Bu nedenle üniversiteler ile sektör arasında bir işbirliği ve iletişim olmalıdır. Sektörün istek ve ihtiyaçları değerlendirilmeli, bu konuda sektörden de destek alınmalıdır. Üniversitelerimizin, sektör ile ilişkilerin istenilen düzeyde bulunmaması, mesleki eğitimde yaşanan sorunlardan biridir. Mesleki eğitimde eğitim programlarının oluşturulmasında, sektörün meslek elemanı istihdamında verdiği önceliklerin iyi bilinmesi gerekmektedir.

Mesleki eğitimin ortaöğretim kademesinde öğrenci nitelikleri çok düşük düzeydedir. Bu sebeple meslek liselerinden gelen öğrencilerde, uyum ve akademik başarı açısından sorun yaşanmaktadır. Nitelikteki düşüklük, sınavsız geçişle yükseköğretime de yansımaktadır. Bu sorunun ortadan kaldırılması ve düz liselerden mezun olan öğrencilerle aynı seviyede eğitim sunulması için meslek lisesi mezunu öğrencilerine uyum eğitimi verilmeli ve sınavsız geçiş uygulamasına son verilmelidir.

Bu programlardan mezun olanlara gerekli koşullar sağlanarak öngörülen sınavları başarmaları durumunda, ilgili dört yıllık lisans programına dikey geçiş yapabilecek kolaylıklar sağlanmalıdır. Böylelikle bu programlara yerleşen öğrencilerin lisans bitirememe kaygıları ortadan kaldırılarak bu programlara olan rağbet artmış olacaktır.

Lojistik Programları genellikle ilçe ve beldelerdeki meslek yüksekokullarında bulunmaktadır. Bu yüksekokulların çoğunda, öğrenciler için barınma, işyeri uygulaması ve sosyal yaşam açısından eğitim koşulları olması gereken düzeyde değildir. Bu olumsuzluklardan dolayı öğrenciler tarafından bu bölümler ve dolayısıyla programlar seçilmemektedir. Bunun için bölüm ve programlar barınma açısından hiçbir sorunu olmayan, eğitimi kuramsal ağırlıklı ve işyeri uygulaması çok olan yerlerde kurulmalıdır. Meslek yüksekokulu açmada, uygulama ve istihdam imkanları olan merkezler tercih edilmelidir. Böylelikle sektörlerin ihtiyacı olan ara elemanlar yetiştirilerek bu merkezlerde istihdam sağlanabilir.

Lojistik Programı öğretim elemanlarının sektör deneyimi yani uygulama yönü iyi olmalıdır. Böylelikle yetiştireceği elemanlar doğrudan lojistik sektörüne hazır olma fırsatı bulur. Lojistik alanında yetişmiş akademisyen sayısının az oluşu, öğretim elemanlarının ders yüklerinin ve öğretim elemanı başına düşen öğrenci sayısının fazla olması da verimliliği azaltmaktadır.

Lojistik programından mezun olan öğrenciler, bu sektör için önemli bir yere sahiptir. Lojistik programlarının öğrenci yerleşme oranı %86 olarak tespit edilmiştir. Bu oranın Türkiye genelindeki ön lisans yerleşme oranının üzerinde olduğu bilinmektedir. Bu durum lojistiğin artan öneminin okul tercihlerine de yansıdığını göstermektedir.

Lojistik Programları arasında en fazla öğrenci kontenjanı Dumlupınar Üniversitesinde bulunmaktadır. Örgün öğretim doluluk oranlarının ikinci öğretim doluluk oranlarına göre daha fazla olduğu görülmektedir.

Anket sonuçlarına göre; lojistik programı öğrencilerinin genellikle araştırarak ve isteyerek bu programı tercih ettikleri, lojistik sektöründeki maddi imkânlar ve geniş iş sahası nedeniyle tercihlerinin bu yönde şekillendiği, seçimlerinden memnun oldukları, bölüm derslerinin mesleki anlamda yeterli olduğu, yaptıkları stajın meslek hayatlarında onlara katkı sağladığı, program mezunlarının hemen hemen hepsinin meslek sahibi olduğu fakat bu sayının yarısının lojistik sektörde yer aldığı ve genellikle 1000-1250 TL arasında maaş ile işe başladıkları görülmektedir.

Lojistik Programlarından mezunların nitelikli ara eleman olarak yetiştirilmesi için üniversitelerin bir takım imkanlara sahip olması gerekir. Bu imkanların arasında lojistik sektöründe yoğun bir şekilde kullanılan e-lojistik uygulamaları ya da sektörde kullanılan yazılımların öğretileceği bir bilgisayar destekli eğitim merkezinin bulunması şarttır. Ancak bu yazılımlar maliyet oluşturduğundan MYO'ların yeterli ödeneye sahip olmaması bu konu ile alakalı bir engel olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yerel yönetimden destek alınarak öğrencilerin daha fazla teknik gezi yapabileceği ortamlar sağlanabilir. Ayrıca mesleki ve teknik eğitimin önemi sektör tarafında yerel halka anlatmak için seminer, toplantı ve konferanslar vb. verilebilir.

KAYNAKLAR

Ertugut R., 2011, "Increasing demand for logistics technician in business world and rising trend of logistics programs in higher vocational schools: Turkey case", *Procedia Social and Behavioral Sciences* 15-2776-2780

Tanyaş. M.,(2003) "Lojistik ve Tedarik Zinciri Yönetimi", *3D Lojistik Dergisi*, Aralık-Ocak, Yıl 3, Sayı 15, (s.32-35).

Bowersox. D, ve ark. (2002) "Supply Chain Logistics Management",(s-31)
2547 Sayılı Yükseköğretim Yasası

Eşme, İ. 2007. Uluslararası Mesleki ve Teknik Eğitim Konferansı. 15-27

ÜTİKAD yayınları (2006).

Supply Chain Management Professionals-CSCMP, (2006)

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi. 2013. www.osym.gov.tr

ÖSYM, 2013 Öğrenci Yerleştirme Bülteni

www.beykoz.edu.tr/

www.maltepe.edu.tr